

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

SOU 2014:10 PSI-utredningens slutbetänkande Ett steg vidare – nya regler och åtgärder för att främja vidareutnyttjande av handlingar

Sammanfattning

Transportstyrelsen har inga avgörande invändningar till utredningens bedömningar och förslag, men ifrågasätter det lämpliga i att lagen reglerar en allmän princip om vidareutnyttjande.

Transportstyrelsen anser också att det finns oklarheter i den nya roll som Konkurrensverket föreslås få. Med hänsyn till det ansvar som beskrivs torde den uppgiften handla mer om uppföljning än tillsyn.

I övrigt har Transportstyrelsen inga invändningar utan anser att förslagen utgör en bra grund i det fortsatta arbetet att komma ett steg vidare.

Transportstyrelsens synpunkter

3.2.6 Huvudsakliga ändringar i övrigt

I avsnittet anges att arkiv, bibliotek och museer även får – förutom full kostnadstäckning – räkna in kostnader för bevarande och rättighetsklarering i grunden för avgifterna (sid. 40, sista stycket).

Transportstyrelsen ställer sig frågande till vilka kostnader för bevarande som avses. När en statlig myndighet levererar handlingar till en arkivmyndighet skrivs nämligen en överenskommelse som innebär att arkivmyndigheten får täckning för kostnader som härrör från förvaring, vård och utlämnande av den myndighet som skapat handlingarna. Denna ordning följer av arkivlagstiftningen, men är inget som omnämns i utredningen.

6.1.3 Överväganden och förslag

Transportstyrelsen ifrågasätter det lämpliga i att lagen reglerar en allmän princip om vidareutnyttjande (sid. 75-77).

Av betänkandet framgår att utredningen bedömer att svensk lagstiftning (sannolikt) redan idag uppfyller den principen. Av det skälet – och då det är en allmän princip – anser Transportstyrelsen att det finns mycket som talar mot att i lag uttrycka vad som redan gäller. Det pedagogiska syftet med att förtydliga kopplingen mellan rätten till tillgång och rätten till vidareutnyttjande av handlingar som lyfts fram känns svagt i sammanhanget.

Enligt Transportstyrelsens sätt att se på det kan ett införande av en allmän princip istället medföra oklarheter om vad som gäller utanför PSI-lagens tillämpningsområde. Lämpligheten med införandet av en sådan princip kan därför i vart fall ifrågasättas.

7.5.1 Reglering av avgifterna

Transportstyrelsen anser att den nya regleringen om avgifter är bra (sid. 108-110). Den inriktning som den nya huvudregeln i 7 § innebär (principen om marginalkostnad) överensstämmer också med myndighetens eget arbete med att sänka avgifterna för information som tillhandahålls.

10.1. 2 Standardisering

Transportstyrelsen delar utredningens uppfattning att det är viktigt att bl.a. skapa en enhetlig terminologi för att underlätta utbytet av information mellan myndigheter (sid. 135).

Transportstyrelsen vill i sammanhanget ta upp att det arbete som Riksarkivet svarat för när det gäller framtagandet av de förvaltningsgemensamma specifikationerna¹ också bör beaktas. Vidare bör övrig metadata-sättning för att underlätta bevarande såväl som utbyte, delning och vidareutnyttjande av information inräknas.

10.4 Gemensam portal

Utredningen föreslår att det inrättas en gemensam portal för myndigheternas information och att Riksarkivet får i uppdrag att inrätta och förvalta den (sid. 142-143 och 152).

Transportstyrelsen ser positivt på att arbetet samordnas och att det är Riksarkivet som föreslås få uppdraget att bl.a. förmedla handlingar som tillgängliggjorts för vidareutnyttjande. Att det även ska finnas ett webbaserat forum som är kopplat till den portalen – där olika intressenter kan lämna olika

¹ Arbetades fram i projektet eARD.

synpunkter om vidareutnyttjande – torde också underlätta det fortsatta samarbetet mellan de olika aktörerna.

Transportstyrelsen tolkar det som att Vinnovas ansvar för plattformen öppnadata.se övertas av Riksarkivet. När det gäller kostnader för Riksarkivet att t.ex. inrätta, förvalta och föreskriva, delar Transportstyrelsen utredningens bedömning att det inte ska belasta myndigheterna.

10.10.1 Bör det inrättas en särskild PSI-myndighet?

Transportstyrelsen delar utredningens bedömning och ser inte heller något behov av att inrätta en särskild myndighet som har ett samlat ansvar för alla frågor om vidareutnyttjande (sid. 149-150).

10.10.2 E-förvaltning

Transportstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att utnyttja E-delegationens upparbetade kompetens i det arbetet (sid. 150-151).

10.7 Ta fram en checklista för utformningen av nya databaser

Transportstyrelsen är av samma uppfattning som utredningen att det är bra om det utformas en checklista som kan fungera som stöd vid utarbetandet av databaser så att hänsyn tas till integritets- och säkerhetsaspekter (sid. 145).

Transportstyrelsen vill dock i sammanhanget nämna att det kan förekomma andra designaspekter som också behöver vägas in i den slutliga utformningen av nya databaser. Komplexitet kan exempelvis vara en sådan aspekt där splittringen mellan olika databaser kan göra att de applikationer som byggs är mer komplexa att designa, bygga och testa. Det kan i sin tur resultera i ökade kostnader för att både utveckla och förvalta applikationer. Transportstyrelsen kan dock i nuläget inte bedöma konsekvenser och kostnader för anpassningar/utveckling då omfattningen av aktiviteter för närvarande inte är möjliga att värdera.

Slutligen vill Transportstyrelsen även i denna del lyfta fram att de förvaltningsgemensamma specifikationerna för databaser också bör ingå.

10.10.6 Tillsyn över och rådgivning om villkor

Transportstyrelsen är tveksam till benämningen tillsyn och anser att man lika gärna kan reglera det som en slags uppföljning (sid. 154-155).

Enligt föreslagen ordning kan tillsynen aldrig mynna ut i mer än ett uttalande (beslut) som inte är direkt förpliktigande mot den granskande myndigheten. Tillsynsmyndighetens beslut kan inte överklagas. I realiteten torde det endast bli en form av uppföljning där expertmyndigheten (Konkurrensverket) återrapporterar sin – till intet förpliktigande – bedömning till berörd myndighet. Sett utifrån den föreslagna ordningen kan

Transportstyrelsen konstatera att det inte kan vara fråga om tillsyn i den mening som vanligtvis läggs i begreppet (jfr Tillsynsutredningens förslag, SOU 2004:100).

Detta ärende har beslutats av stabschef Jacob Gramenius efter föredragning av utredaren Louise Hagström. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog direktören Anders Larsson, enhetscheferna Akmal Sarwar och Lars Carlsson, verksjuristen Bengt Magnusson, områdesexperten Kjell-Åke Sjödin, samordningsarkivarien Annica Rénud, IT-strategen Anders Medervall och utredaren Mauri Kemppi.

Jacob Gramenius